

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Cap. 11. Circa Matrimonij Essentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

SECTIO SECVNDA.

De Matrimonij Essentia, Dubia.

CAPVT XI.

Circà Matrimonij Essentiam.

DVBIVM I.

An Matrimonium ut est contractus naturalis solo naturæ iure institutum sit.

Ist institutum solo naturæ iure ab Adamo illis verbis, quæ Deo inspirante, protulit: *Hoc nunc os ex ossibus meis.* Gen. 2. Quia Mat. 19. probat Christus matrimonium esse indissolubile ex verbis institutionis, dicens: *Quos Deus coniunxit, homo non separet.* Et ad E. h. 1. ait Paulus: *Propter hanc relinquet homo & subdit: Sacramentum hoc magnum est.* Vbi clarè significat, ea verba ab Adamo prolata fuisse institutionis verba. Et in Trident. sess. 24. initio dicitur, matrimonium multo ante fuisse ab Adamo signatum. Sic Magist. in 4. dist. 26. qu. 2. memb. 2. artic. 1. D. Bonavent. ibi, artic. 1. question. 2. Duran. in expos. lite. Richard. artic. 1. question. 3. Hugo l. 1. de Sacrament. cap. 132. Catharin. contra Caiet. question. 1. de Matrimon. Ledet. 2. part. 4. question. 44. artic. 2. & alij.

Non est solo naturæ iure institutum, sed si mul institutum, & præceptum à Deo illis verbis Gen. 1. *Crescite, & multiplicamini.* Quia tunc Deus fecit copiam illis, ut iungerentur, & mutuum corporum concessit traditionem, in quo matrimonium consistit. Et quia illis verbis intimatur potissimum matrimonij finis, qui est hominū multiplicatio: Ergo per illud institutum est matrimonium, quo finis ille comparatur. Ita Sanch. lib. 2. d. 4. numer. 3. ex D. Thom. in 4. dist. 6. question. 2. artic. 2. ad 4. Paludan. qu. 1. Alsfodor. Abul. Vigner. Verac. & alij apud Santium citatum.

Ego quidem utramque approbans sententiam probabilius adhuc putarim, matrimonium, (ut contractus quidam naturalis est,) solum esse iure naturæ institutum, ac celebrationem in paradiso illis Adami verbis: *Hoc nunc os ex ossibus meis.* Quia illis consensum exprefit, sine quo matrimonium constare non potest: & ideo verisimile iudico, aliis verbis similibus Euam respondisse, quibus etiam suum consensum Adamo indicaret. Mecum Basil. l. 1. cap. 2. numer. 4. & penes ipsum. Vsq. Petrus Ledet. Valentia, & alij.

DVBIVM II.

An extiterit præceptum de matrimonio contrahendo.

Non extitit præceptum de matrimonio contrahendo. Quia nulla verba in sacris huiusmodi præceptum videntur exprimere. Et quia naturalis inclinatio hominum satis erat, ut eos ad coniugia ineunda instituta ex ipso iure naturæ ineunda excitaret. Sic Medina l. 4. de sacror. homin. contin. controu. 2.

Præceptum extitit diuinum positum obligans ad matrimonium ineundum dum genus humanum paucis continebatur. Quia sicut ad vitam sustentandam est necessarius cibus in diuturno, ita generatio ad speciei conseruationem: at teneret homo se ipsum conseruare cibum sumendo; ergo & speciem generatione. Ne autem homo ab hac obligatione resiliat, operæ pretium fuit præcepto diuino illigari. Ita Sanch. lib. 2. d. 3. numer. 1. ex D. Thom. in 4. dist. 26. question. 1. artic. 2. in corp. quem omnes sequuntur.

Certissimum est extitisse de matrimonio contrahendo præceptum, vel diuinum positum, illis verbis contentum: *Crescite, & multiplicamini.* Gen. 1. ut Valentia d. 10. question. 1. primam & punct. 4. & Coninch d. 15. dub. 1. testantur. Vel sentiam solum naturale ab ipsamet ratione naturæ ordinatum, ut docuere Basil. l. 1. cap. 4. numer. 2. & Valsq. lem reor. d. 1. de Matrimon. cap. 3. Vel diuinum, & naturale simul, ut Betan. capite 44. question. 3. & Rebel. lib. 2. quest. 2. numer. 3. putauerunt. Vnde primam sententiam omnino improbabilem esse reor.

DVBIVM III.

An nunc existat, de contrahendo matrimonio præceptum.

Non extat. Quia reuocatum fuit ante diuinum, vel in lege Evangelica à Christo Domino, cum non possit cum Virginitate, quam consolat ipse consistere. Sic Canto contra heres. verb. Virginitas. D. Bonavent. in 4. dist. 26. artic. 1. question. 3. Richard. ibi, artic. 3. question. 3. Alex. de Neuo rubr. de sponsal. numer. 20.

Extat nunc præceptum. Quia præcepta naturalia non extinguuntur, necessitate ablata, licet pro tunc non obligent. Cessauit igitur obligatio præcepti de contrahendo matrimonio, cum hoc solum obliget, si adsit genus humanum propagandi necessitas, qualis initio mundi, & post

COBAR
MOR
III. IV
IV

post diluvium fuit: quæ cum cessaverit, cessavit etiam præcepti obligatio. Ita Basilius l. 1. cap. 4. num. 8. Cornejo d. 1. de matrim. dub. 9. Petr. Ledel. de matrim. quæstion. 41. artic. 1. dub. 1. Palau d. 1. punct. 1. numer. 5. Trull. libr. 7. capite 3. a numero 1. Leand. tractat. 9. d. 3. quæstion. 5.

¹⁶⁰
Et stare, & futurum reor.
Existimo nunc extare, extitutumque matrimonij præceptum usque ad mundi finem. Quia hoc est præceptum naturale: huiusmodi autem præcepta non extinguuntur cessante necessitate, licet pro tunc minimè obligent, ut constat in elemosynæ præcepto. Et quia Christus Dominus nulla præcepta naturalia abrogavit, sed tantum ceremonialia per legem novam: præceptum autem matrimonij naturale est. Quare olim cum exiguus erat hominum grex, singulos obligat: nunc autem, hominibus multiplicatis, tantum obligat Rempublicam in communi, ut necessitate occurrenti subditos compellat, ut ex D. Thoma in 4. dist. 26. qu. 1. didici.

DVBIVM IV.

An deficientibus hominibus aliis, Superstitibus scilicet Religiosi teneantur matrimonium contrahere.

¹⁶¹
Non tenentur.
Non tenentur. Quia si huiusmodi casus accideret, iam certum esse mundi finem instare: unde necessarium non esset à Religiosis contrahi coniugia, ut per ipsos genus humanum inauguraretur. Sic Basil. libr. 1. capit. 4. num. 1. citans Richardum, Vasquium, Durandum, & Petrum Ledel. Henriq. l. n. de matrim. cap. 1. Rebel. lib. 2. qu. 2. numer. 4.

¹⁶²
Teneantur plane.
Tenentur quidem. Quia præceptum matrimonij naturale est urgenti necessitate obligans: tunc autem maximè urget; nec seclusa Dei revelatione finem mundi adesse constare poterit. Ita Sanch. lib. 2. d. 3. num. 4. citans Sotum, Angl. Viuald. Barthol. à Ledel. Vegam, & Ludovic. Lopez, Molina tom. 1. de iust. tract. 2. d. 22.

¹⁶³
Quid opinor, expono.
Si finis mundi certo instaret, certoque constaret. Deum velle mundum perire, nullatenus Religiosi (imò nec alij) tenerentur, inire coniugia; quia inaniter ad eius conservationem conarentur. At si de mundi dubium esset interitu, nec de Dei decreto constaret, etiam Religiosi tenerentur coniugia inire, ut orbis exitum impedire curarent. Fateor, posse & nunc occurrere casum, in quo aliquis Religiosus teneretur matrimonium contrahere: ut quando sequerentur seditiones, & bella, nisi Principis filius uxorem duceret. Hoc autem non esset ex vi præcepti matrimonij, quod solummodò ratione multiplicandæ speciei, obligat: sed ratione præcepti scandalum vitandi.

DVBIVM V.

An Matrimonium in lege naturæ ac lege veteri fuerit Sacramentum.

¹⁶⁴
Sacramentum fuit. Quia erat rei sacræ signum. Sic Petr. de Soto de matrim. lect. 2. Fuit Sacram. §. De institutione. Castro lib. 11. verb. Nuptia, mentum. her. 3. Alenf. part. 4. quæstion. 1. num. 2. Phigi. contr. 10.

¹⁶⁵
Nec fuit Sacramentum, nec gratiam contulit, sed nudus, naturalis contractus. Quia Florentinum decreto de Sacra. nunciatur matrimonium inter Sacramenta novæ legis, & hæc à Sacramentis veteris legis distinguit, quod gratiam conferat, quam illa minimè conferebant. Et Tridentinum sess. 24. can. 1. dicit, matrimonium esse Sacramentum novæ legis à Christo Domino institutum. Ita Sotus in 4. dist. 26. quæstion. 1. artic. 1. & 2. Ledel. 1. part. 4. quæstion. 44. artic. 2. Bellarm. lib. 1. de matrim. cap. 5. Henriq. lib. 1. cap. 2. num. 2. lit. V. Petr. Ledel. cum aliis qu. 32. de matrim. art. 1. Sanch. l. 2. d. 7. num. 2.

¹⁶⁶
Hanc sententiam veram omnino, primamque falsam, imò parum tutam esse crediderim. Potest tamen dici fuisse Sacramentum largæ, & impropiè; quia aliquo modo coniunctionem Christi Domini cum Ecclesia figurabat: falsam proinde, & licet gratiam gratum facientem non conferebat, potest asseri contulisse aliquod gratiæ genus; siquidem hoc præstabat, ut actus ille coniugalis licitus existeret. *Flacciana sententiam, primam, & falsam proinde, suscitavit.*

CAPVT XII.

Circà quidditatem, & institutionem Matrimonij, ut Sacramentum est.

DVBIVM VI.

An Matrimonium fuerit, institutum à Christo Domino Sacramentum illis verbis: Quos Deus coniunxit, homo non separet. Mat. 19.

¹⁶⁷
Constat de fide, in lege Evangelica matrimonium eleatum esse à Christo Domino, ut sit Sacramentum: quandonam verò, non fuit, assident Doctores. Igitur institutum non fuit, aut eleatum Sacramentum. Mat. 19. illis verbis: Quos Deus coniunxit, homo non separet. Quia eleatum iam fuerat Ios. 2. dum Christus Dominus Nuptiis interfuit. Sic Viguier. l. institut. cap. 16 §. 7. ver. 1. Ledel. 1. part. 4. qu. 44. artic. 1. Vel in primo sue incarnationis instanti. Sic Guido